

Велике значення в самостійній навчальній діяльності студентів відіграє вільний вибір теми, форми і часу виконання роботи. Тому в системі самостійного навчання важливе місце займають творчі завдання: тему пошуку студенти обирають самостійно. Ці завдання спонукають студента досліджувати, оскільки охоплюють широкий діапазон матеріалів від огляду літератури, преси до власних роздумів з приводу досліджуваної теми.

Прикладом використання інструментів пошуку студентами в роботі — інформація про події, які щойно відбулися (пошук в новинних стрічках), особистої інформації (пошук у блоках і на персональних сайтах), матеріалів наукових видань, конференцій і таке інше.

О. Ю. Марищук, старш. викл.,
О. О. Феденко, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ФЕФ

САМОСТІЙНА РОБОТА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Успішне виконання реформи вищої школи передбачає рішення однієї з головних задач, яка постає перед ВНЗ, задачі підвищення якості підготовки спеціалістів, ефективності навчання всім навчальним дисциплінам, а також іноземним мовам. Головною метою навчання іноземним мовам у немовних ВНЗ є формування у студентів уміння використовувати мову в своїй професійній діяльності, уміння самостійно удосконалювати свої знання іноземної мови, а також формування таких умінь та навичок, які надають їм можливість читати наукову літературу на іноземній мові, щоб отримувати необхідну інформацію.

На даному етапі все більше уваги приділяється самостійній роботі студентів як фактору якісного навчання іноземної мови. Цей вид діяльності стимулює підвищення творчої активності студента як особистості. Важливо навчити студента самостійному пошуку, мисленню, так як існує загальновідомий вислів англійського методиста М. Уеста про те, що іноземній мові не можна навчити, а можна тільки навчитись. Самостійне здобуття студентами знань — процес двосторонній, у ньому завжди існують відносини між викладачем та студентом. Але викладач відіграє організуючу роль, від його вміння залежить ефективність самостійності та активності студента. Підвищити активність

студента в процесі співпраці — це навчити його самостійно досягати ефективності його навчальної роботи, з цією метою в багатьох ВНЗ навчально-методичні програми включають аудиторні заняття та заняття-консультації, розраховані на самостійну роботу студентів під керівництвом викладача. Заняття-консультації не передбачають обов'язкового відвідування при умові, що студент виконує навчальні завдання успішно. Таким чином у студента з'являється можливість приділити більше уваги підготовці до інших дисциплін, а у викладача — надавати необхідну допомогу більш «слабким» студентам. Для того, щоб самостійна робота, як невід'ємна частина навчального процесу, сприяла підвищенню творчої активності студентів та кращому сприйняттю навчального матеріалу, слід сформулювати певні завдання з урахуванням їх мети на даному та кінцевому етапах.

На консультативних заняттях зі студентами необхідно формувати навички самостійної роботи, а саме: відпрацювання умінь користування словником, читання, способів запам'ятовувати слова та ін. Студентам недостатньо дати завдання вивчити слова, їх необхідно зорієнтувати на можливі ефективні способи самостійної роботи по запам'ятовуванню слів, наприклад, групувати слова по загальному кореню, складати ряди синонімів по загальним словотворчим показникам. На консультативних заняттях студенти можуть навчатись різним видам читання. Перед викладачем постає завдання надати тексти для розвитку різних навичок читання: пошукового читання (*scanning*), ознайомчого читання (*skimming*), читання з повним розумінням тексту (*intensive reading*). Наприклад, для того, щоб виявити основну ідею тексту, студенту необхідно застосувати навички ознайомчого читання. Для самостійного опрацювання використовують зазвичай тексти, після яких у підручниках ми маємо ряд вправ творчого характеру, які розвивають навички роботи з текстом в цілому. Наприклад, дається завдання: знайти основну думку тексту, скласти план чи стислий конспект, опрацювати декілька статей та підготувати реферат, доповідь на студентську конференцію.

Для успішного виконання самостійної роботи кафедра повинна забезпечити: а) методичні вказівки, що містять навчальну програму на рік, з рядом тем, розділів, певних завдань на самостійне вивчення, які повинен отримати кожний студент; б) постійний контроль за результатами виконання завдань з боку викладача. Особливе значення при цьому має поточний та підсумковий кон-

троль самостійної роботи. Однак на різних етапах навчання види управління самостійною діяльністю студентів повинні змінюватись. Форми та методи контролю на першому етапі навчання у ВНЗі, коли у студентів ще не сформовані уміння та навички самостійної роботи, повинні бути більш жорсткими, а на наступних етапах більш вільними. Ефективне навчання повинно також сприяти поступовому підвищенню рівня самоконтролю. Для цього необхідно виконувати поступовий перехід від вправ, що містять підказку в самому прикладі, на вибір вірної відповіді, яку можна знайти в тексті, до вправ, текстів, програм з багатьма альтернативами, що стимулюють аналіз та синтез навчального матеріалу, висновки, пов'язані з основною проблематикою текстів, ролеві ігри у формі конференцій, зустрічей та ін., де контролююча роль викладача істотно зменшується та зростає рівень самоконтролю.

А. З. Марченко, канд. екон. наук, старш. викл.,
кафедра фондового ринку та корпоративного управління

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ДЛЯ ДОРΟΣЛИХ

Сучасна фаза соціально-економічної трансформації в Україні, її інтеграція в міжнародну економічну систему глобального типу передбачають, серед інших завдань, диверсифікацію в країні всієї системи бізнес-освіти, покликаної на базі досягнень світової науки і практики менеджменту готувати управлінські кадри вищої ланки для сфери вітчизняного бізнесу. Специфікою бізнес-освіти є, насамперед, «дорослий» контингент слухачів. Характерним для них є самостійне прийняття рішення щодо продовження своєї освіти, зважаючи на ту обставину, що базова освіта, отримана в рамках традиційних систем навчання на початку життя, принципово не може забезпечити фахівця економічного профілю знаннями, вміннями та навичками, необхідними для виконання професійних обов'язків у сфері управління бізнесом та забезпечити успішне кар'єрне просування. Відтак — головною відмінністю «дорослої» аудиторії від студентської є не лише її фізіологічна, психологічна та соціальна зрілість, але й високий рівень самосвідомості та мотивації, більш серйозне